

I.	Úvodní slovo Víta Alexandra Schorma, zástupce veřejného ochránce práv	13
II.	Poznámka editorů	15
A.	Víza, pobyty a státní občanství	17
III.	Nové důvody související s veřejným pořádkem v zákoně o pobytu cizinců a související aktuality	19
	<i>Pavel Pořízek</i>	19
1.	Úvod	19
2.	Opakované páchaní přestupku jako důvod pro neudělení (zrušení, neprodloužení) dlouhodobého víza a pobytu	20
2.1	Blíže k vybraným dlouhodobým pobytům	22
2.1.1	Rezident jiného členského státu a sloučení rodiny	22
2.1.2	Studium a vědecký výzkum	23
2.1.3	Modrá karta a karta vnitropodnikově převedeného zaměstnance	24
2.1.4	Zaměstnanecká karta	25
2.1.5	Dílčí závěr	28
3.	Zánik pobytu v důsledku spáchání vybraných trestných činů	29
3.1	Zánik pobytu – problémové okruhy (včetně porušení procesních práv)	31
3.2	Trestné činy podle § 80 odst. 1 trestního zákoníku	34
3.2.1	§ 80 odst. 1 písm. a)	34
3.2.2	§ 80 odst. 1 písm. b)	35
3.2.3	§ 80 odst. 1 písm. c)	37
3.2.4	§ 80 odst. 1 písm. d)	38
3.2.5	§ 80 odst. 1 písm. e)	39
3.2.6	Dílčí shrnutí	40
3.3	Trestné činy podle § 80 odst. 1 trestního zákoníku – bude to k použití výhrady stačit?	41
3.3.1	Obecné úvahy	41
3.3.2	K jednotlivým pobytovým oprávněním	42
3.3.2.1	Občané EU a jejich rodinní příslušníci	42

3.3.2.2	Rezidenti, cizinci s dlouhodobým pobytem rezidenta jiného členského státu EU a sloučení rodiny	45
3.3.2.3	Další unijní i neunijní víza a pobyty	48
4.	Kritická analýza vnitrostátní judikatury k výhradě veřejného pořádku a souvisejícím důvodům u sloučení rodiny, studia a výzkumu	51
4.1	Judikatura k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny po rozsudku SDEU ve spojených věcech C-381/18 a C-382/18 <i>G. S. a V. G.</i>	51
4.1.1	K § 46a odst. 2 písm. c) zákona	51
4.1.2	K § 9 odst. 1 písm. h) zákona – jazykové zmatky a nezohledňování eurokonformního výkladu	52
4.1.3	Další důvody související s veřejným pořádkem a nemožnost udržet jednotný výkladový standard v rozporu s judikaturou SDEU.	56
4.1.4	Rozsudkem NSS č. j. 7 As 6/2012-29 nelze argumentovat (nesprávné přenášení standardu pro omezení volného pohybu občanů EU a rodinných příslušníků na sloučení rodiny)	64
4.1.5	Dílčí závěr	67
4.2	Judikatura k dlouhodobému pobytu za účelem studia po rozsudku SDEU ve věci C-544/15 <i>Fahimian</i>	68
4.2.1	Rozsudky Krajského soudu v Brně č. j. 62 A 110/2016-40 a Městského soudu v Praze č. j. 19 A 5/2025-92	68
4.2.2	Vnitrostátní judikatura k výhradám veřejného pořádku, která nezohledňuje unijní rozměr.	71
4.2.3	Dílčí závěr	76
5.	Vybraná aktuální judikatura SDEU k bezpečnostním výhradám v unijní cizinecké legislativě.	77
5.1	C-128/22 <i>Nordic Info BV</i>	77
5.2	C-752/22 <i>EP</i>	77
5.2.1	Shrnutí závěrů SDEU	77
5.2.2	Dopady rozsudku C-752/22 <i>EP</i> na výklad výhrad veřejného pořádku ve směrnici 2003/109/ES	79
5.2.3	Dopady rozsudku C-752/22 <i>EP</i> na výklad výhrad veřejného pořádku v zákoně o pobytu cizinců	83
5.3	C-62/23 <i>Pedro Francisco</i>	84

IV. Zákaz zneužití práva v cizineckém právu – reflexe rozsudku Soudního dvora Evropské unie ve věci <i>Perle</i>	86
<i>Hoang Nguyen</i>	86
1. Úvod	86
2. Obecně k zákazu zneužití práva	87
3. O co šlo v rozsudku <i>Perle</i> ?	92
4. Co plyne z rozsudku <i>Perle</i> aneb za jakých podmínek lze použít zásadu zákazu zneužití práva?	93
4.1 Zneužití práva prokazuje stát.	94
4.2 Pouhé podezření o zneužití nestačí, zneužití musí být z okolností případu dostatečně zjevné.	96
4.3 Posouzení zneužití práva je individualizované a komplexní	98
4.3.1 Zneužití práva jako souhrn objektivního a subjektivního prvku	98
4.3.2 Naplnění účelu pobytu jako cíl právní úpravy	100
4.3.3 Důkazy a objektivní okolnosti (indicie) o zneužití práva	101
4.4 Shrnutí judikturních požadavků	104
5. Jak vykládají a používají české soudy zásadu zákazu zneužití práva?	105
6. Závěr	110
V. Klasifikace zaměstnání CZ-ISCO a nelegální práce	111
<i>Štěpán Pastorek</i>	111
1. Úvod	111
2. O druhu práce a nelegální práci	112
3. Statistika, nebo ne?	115
3.1 Stav před 1. 7. 2024.	116
3.2 Stav po 1. 7. 2024	118
4. Závěr	120
VI. Upuštění od povinnosti osobního podání žádosti – kdy (ne)má smysl o něho žádat?	122
<i>Michaela Glozygová</i>	122
1. Úvod	122
2. Právní úprava	122
2.1 Povinnost osobního podání žádosti.	122
2.2 Výjimka z povinnosti osobního podání žádosti	123
3. Obecná východiska z judikatury	123
3.1 Neurčitý právní pojem a správní uvážení.	123

3.2	Smysl a účel osobního podání žádosti	124
3.3	Co je třeba tvrdit a prokázat pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti	124
3.4	K čemu by měly zastupitelský úřad a ministerstvo přihlédnout	124
3.5	Příklady odůvodněných důvodů pro upuštění od osobního podání žádosti	125
3.6	Rozsah soudního přezkumu	126
4.	Konkrétní případy z rozhodovací praxe	126
4.1	Nesprávný úřední postup úřadu jakožto důvod pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti	126
4.2	Osamělá seniorka obávající se ruského režimu	128
4.3	Novela zákona, která omezuje okruh žadatelů o společné sloučení rodiny	128
4.4	Nepodložený nepříznivý zdravotní stav	129
4.5	Dítě jakožto žadatel o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti	130
4.6	Kvóty pro podání žádostí o zaměstnaneckou kartu	131
5.	Závěr	131

VII.	Povaha pobytu cizince na tzv. fikci dle § 47 odst. 4 zákona o pobytu cizinců. O jaké oprávnění se jedná a jak se k němu staví judikatura?	132
	<i>Filip Černý</i>	132
1.	Úvod	132
2.	Jedná se o fikci?	133
2.1	Obecně o právní fikci	133
2.2	Fikce podle § 47 odst. 4 zákona o pobytu cizinců	135
3.	Legislativní vývoj	135
4.	Oprávnění spojená s dlouhodobým pobytem a s fikcí	137
4.1	Zaměstnání a podnikání	138
4.2	Veřejné zdravotní pojištění	139
4.3	Řidičský průkaz a vzdělávání	139
4.4	Stručné shrnutí kapitoly	140
5.	(Ne)sjednocená judikatura	141
5.1	Žádost podat lze, ale další fikce již nevzniká	142
5.2	Z fikce nelze požádat o povolení k trvalému pobytu	142
5.3	Z fikce lze žádat o povolení k dlouhodobému i trvalému pobytu	143
5.4	Kvalitativní odlišnost fikce?	144

5.5	Je tedy možné podat žádost o trvalý pobyt z fikce?	144
5.6	Z fikce pobytu nelze podat žádnou žádost.	145
5.7	Dva právní názory za tři měsíce	146
5.8	Je tedy judikatura ustálená?	147
6.	Povaha oprávnění dle § 47 odst. 4	148
7.	Závěr	150
VIII.	Jak české soudy pracují s utajovanými informacemi	
	v cizineckých věcech	152
	<i>Stanislava Sládková</i>	<i>152</i>
1.	Úvod	152
2.	Rychlé připomenutí: proč je rozhodování na základě utajovaných informací vůbec problémem a jak jej řeší SDEU ve srovnání s ESLP.	153
3.	Jaké utajované informace u soudů neobstojí?	155
4.	Možnost soudu vyžádat doplnění informace	157
5.	Co na § 172 odst. 9 zákona o pobytu cizinců říká unijní právo	157
6.	Nárokovost nebo nenárokovost pobytového oprávnění	160
7.	Proč je podstatné znát podstatu rozhodnutí?	162
8.	Závěr	165
IX.	Ze života v Kanceláři ombudsmana	166
	<i>Josef Stehlík</i>	<i>166</i>
1.	Úvodem	166
2.	Pro občanství i bez cestovního dokladu	166
	2.1 Co se stalo před podáním podnětu	166
	2.2 Co se stalo v Kanceláři ombudsmana	167
3.	Všechno má svůj čas.	168
	3.1 Co se stalo před podáním podnětu	168
	3.2 Co se stalo v Kanceláři ombudsmana	168
4.	Čech, a přece cizinec	169
	4.1 Co se stalo před podáním podnětu	169
	4.2 Co se stalo v Kanceláři ombudsmana	170
5.	Miminko bez pobytu nenecháme.	172
	5.1 Co se stalo před podáním podnětu	172
	5.2 Co se stalo v Kanceláři ombudsmana	173
6.	Když poslední slovo platí.	174
	6.1 Co se stalo před podáním podnětu	174
	6.2 Co se stalo v Kanceláři ombudsmana	175

6.3	Co stojí obecně za zmínku.	175
7.	Úřad by nemusel chtít všechno	177
7.1	Co se stalo před podáním podnětu	177
7.2	Co se stalo v Kanceláři ombudsmana	177
7.3	Co stojí obecně za zmínku.	178
8.	Těhotenství se bez tatínka neobejde.	179
8.1	Co se stalo před podáním podnětu	179
8.2	Co se stalo v Kanceláři ombudsmana	180
B.	DOČASNÁ OCHRANA	181
X.	Za hranicemi dočasnosti: prodloužení dočasné ochrany a „zvláštní dlouhodobý pobyt“ pro její držitele.	183
	<i>Veronika Víchová, Enes Zaimović</i>	<i>183</i>
1.	Úvod	183
2.	Ve zkratce: dočasnost ochrany a její význam	184
3.	Trvání dočasné ochrany	188
3.1	Historický výklad	190
3.2	Jazykový výklad.	191
3.3	Teleologický výklad	192
3.4	Systematický výklad.	192
3.5	Režim po ukončení ochrany a orientace na návrat	194
3.6	Shrnutí	196
4.	Správnější varianta?	197
5.	České „řešení“ – zvláštní dlouhodobý pobyt	198
5.1	Silné a slabé stránky pobytu	199
5.2	Vyloučení z dávkového systému	200
5.3	“Neřízení“ namísto správního řízení	201
5.4	Návrat do dočasné ochrany.	202
5.5	Shrnutí a návrhy.	202
6.	Závěr	203
XI.	Ukrajínští dezertéři a odpírači vojenské služby ve světle unijní i národní úpravy dočasné ochrany	205
	<i>Harald Christian Scheu.</i>	<i>205</i>
1.	Úvod	205
2.	Obecný rámec vyloučení z ochrany ve světle unijního azylového práva.	207
3.	Dezerce a odpírání vojenské služby jako vážný nepolitický zločin ve smyslu čl. 28 směrnice o dočasné ochraně?	210

3.1	K otázce nepolitického charakteru dezerce či odpírání vojenské služby	211
3.2	Vymezení pojmu vážného zločinu ve smyslu čl. 28 směrnice o dočasné ochraně	214
4.	Závěr	218
C. AZYL A UPRCHLICTVÍ		221
XII. Pozdě uvedené skutečnosti: s vinou, či bez viny? Zavinění při uplatnění nových skutečností v řízeních ve věci mezinárodní ochrany		
	<i>Alžbeta Králová</i>	223
1.	Úvod	223
2.	Kde se vzala relevance zavinění	224
3.	Proč by zavinění ve věcech mezinárodní ochrany hrát roli nemělo.	227
3.1	Neslučitelnost se zásadou <i>non-refoulement</i>	227
3.2	Neslučitelnost s unijním právem	230
4.	Co s novou právní úpravou?	233
5.	Závěry	235
XIII. Utečenecké vlny a utečenci v judikátúre Najvyššieho správneho súdu SR		
	<i>Elena Berthotyová</i>	237
1.	ÚVOD	237
2.	Utečenecké vlny	238
2.1	Občianska vojna v (bývalej) Juhoslávii v rokoch 1991 – 1995.	238
2.2	Druhá čečenská vojna 1999 – 2000 (2009).	238
2.3	Vojny v Afganistane a Iraku 2001 – 2021.	238
2.4	Vojna v Sýrii 2011	239
2.5	Nástup Talibanu v Afganistane 2021	240
2.6	Vojna na Ukrajine.	240
3.	Utečenci v judikátúre NSS SR.	241
3.1	Osoby odmietajúce vojenskú službu z dôvodu svedomia	241
3.1.1	Prvý rozsudok	241
3.1.2	Druhý rozsudok.	241
3.1.3	Tretí rozsudok	243
3.2	Prípady súvisiace s utečeneckou vlnou, ktorú vyvolal nástup Talibanu v Afganistane v roku 2021	243

3.2.1 Štvrtý rozsudok	244
3.2.2 Piaty rozsudok	245
3.2.3 Šiesty rozsudok	246
3.2.4 Siedmy rozsudok	248
4. Zopár slov na záver	249
D. ZÁSADA NEJLEPŠÍCH ZÁJMŮ DÍTĚTE	251
XIV. Jak vykládat čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte?	253
<i>Dalibor Jílek</i>	<i>253</i>
1. Úvod	253
2. Výklad ustanovení	254
2.1 Přípravné podklady	256
2.2 Jazykový přístup	259
2.3 Kategoriální přístup	263
2.4 Interpretační výsledek	267
3. Rozsah závazku	268
3.1 Jazykový přístup	268
3.2 Kategoriální přístup	270
3.3 Meritorní rozhodnutí	273
3.3.1 Rozhodnutí s přímým dopadem	274
3.3.2 Rozhodnutí s nepřímým dopadem	280
3.4 Procesní rozhodnutí	284
4. Závěr	292